

УДК 81'276.12:811.161.2 (043.2)

Севрук І.

Національний авіаційний університет, Київ

СУРЖИК ЯК ПРОБЛЕМА СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Кількасотрічна окупація України Російською імперією, а згодом Радянським Союзом не могла не вплинути на усне (в першу чергу) та писемне мовлення українців. Українська мова навіть у тих сегментах життєдіяльності нашого етносу, де активно вживалася, зазнала настільки очевидного негативного впливу мови сусідньої держави, що перетворилася на «язичіє», суржик, мішанину гетерогенних слів, калюк, а найчастіше – мовних покручів, які утворилися на ґрунті обох мов.

Актуальність вивчення проблеми суржику полягає в тому, щоб укотре привернути увагу до цього питання, подолати негативний вплив суржику на комунікативну культуру зокрема студентів Національного авіаційного університету, максимального викоренити мовні покручі з мовлення. Назване явище досліджували: А. Погрібний, О. Сербенська, А. Коваль, Л. Біланюк, В. Демченко, Т. Кознарський, Л. Масенко, В. Радчук, О. Руда, Л. Ставицька та ін.

Дослідники відносять суржик до своєрідної форми функціонування мови. Тлумачний словник української мови подає цю лексему з таким семантичним обсягом: “1. Суміш зерна пшениці й жита, жита й ячменю, ячменю й вівса і т. ін.; борошно з такої суміші; 2. Елементи двох або кількох мов, об’єднані штучно, без дотримання норм літературної мови; нечиста мова”.

На думку Олександри Сербенської, сьогодні це слово, окрім двох вищеподаних значень, у свою семантичну структуру включає ще одне, ширше значення – ним позначають убогий, zdegradований духовний світ людини, що відірвалася від рідних коренів та поєднує в собі залишки давнього, батьківського з тим чужим, що нівелює особистість, національно-мовну свідомість. Скалічене, неправильне мовлення зводить мислення людини до примітиву, отупляє її. Суржик у нашій державі, на думку дослідниці, не лише шкідливий, але й дуже небезпечний, оскільки паразитує на мові, що має тисячолітню історію формування, загрожує змінити цю мову.

Суржик в Україні живе й еволюціонує за своїми законами: питомі лексеми приймають дивні мовні форми, оскільки підпорядковуються стилістичним, граматичним та ін. правилам російської мови, змінюються за цими правилами, уживаються з неправильним значенням. Наприклад, в усному мовленні студентів нерідко чуємо: *неділя* замість *тиждень*, *грязний* замість *брудний*, *привичка* замість *звичка*, *забор* замість *паркан*, *любий* замість *будь-який* та ін.

Сучасна молода людина, зокрема студент Національного авіаційного університету, що претендує на звання всебічно розвиненої, духовно багаті мовної особистості, повинна знати комунікативні ознаки якісного мовлення, закони та стратегії спілкування, адже мова – це душа етносу, його генетичний код, запорука утвердження України як незалежної держави.

Науковий керівник: Дячук Т.М., канд. філол. наук, доцент